

10. Прудникова О.В. Інформаційна культура інформаційного суспільства: філософський вимір. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2019. № 4(31). С. 44–53.

11. Романишина О.Я. Формування інформаційної культури студентів коледжів технічного профілю : дис. ...канд. пед. наук. Тернопіль, 2007. 207 с.

12. Шиман О.І. Формування основ інформаційної культури майбутніх учителів початкової школи : дис... канд. пед. наук. Київ, 2005. 257 с.

Рогова В.Б.

*здобувач відділу управління та економіки
загальної середньої освіти;*

Калініна Л.М.

*учений секретар,
Інститут педагогіки
Національної академії педагогічних наук України*

КОНТРОЛЬНО-АНАЛІТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ У ЗМІСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах компетентісно орієнтованого навчання закладу освіти необхідно управлінська діяльність учителя розуміється в контексті процедур планування, організації й контролю, які стосуються досягнення й діагностування рівня якості навчальних досягнень учнів, їх виховання (розвиток ціннісних орієнтацій, які стосуються аксіології пізнання).

Сутність управління ЗНЗ, діяльність її керівників можна визначити терміном «педагогічне управління», яке здійснює не лише директор школи та його заступники, але й кожен учитель у процесі навчання, виховання та розвитку учнів [1, с. 7]. При цьому, на наше переконання, аналітика співвідносна з

герменевтикою результатів навчальних досягнень учнів, оскільки пізнавальні процедури відображені в результатах навчання як не лише предметні знання про ті чи ті галузі, але також становлять інтеріоризовані когнітивні узагальнення, які становлять основу світогляду, ширше – наукової картини світу у її системних, інтегративних взаємозв'язках. Інтегративні галузеві взаємозв'язки сприяють розширенню світоглядної картини світу, розширюють пізнавальний дискурс, тому ефективність управлінської діяльності учителя залежить значною мірою від сформованості його контрольно-аналітичної компетентності (діагностування рівня сформованості предметної компетентності учнів; аналітичне оброблення текстового академічного дискурсу здобувачів освіти; узагальнення відповідей на анкети, що стосуються освітніх потреб; освітніх пропозицій і мотивів). Розуміння ролі науки в культурі здобувачів освіти актуалізує ціннісні орієнтації, пов'язані з освітнім поступом, навчанням на основі інтегрального проекту, при цьому культура пізнання галузевої інформації апелює до компетентнісного її засвоєння (на основі системності, комплексності, наступності і взаємозв'язку освітніх ланок).

С. Сисоева слушно наголошує на тому, що управління навчально-виховним процесом пов'язане із застосуванням законів педагогіки та психології, активно використовувані для ефективної організації навчально-виховного процесу [3, с. 65]. Відповідно, педагогічна діяльність учителя набуває ознак управлінської, оскільки моделює й забезпечує безпосередній процес управління освітнім процесом.

Викладене вище дозволяє стверджувати про те, що контрольно-аналітична компетентність учителя має дескрипторами багатокomпонентність змісту освіти; інтегрований зміст освіти; взаємозв'язок розвитку і виховання, що дискурсивно відтворює накопичений соціальний досвід (ціннісні орієнтації, пов'язані з формуванням наукової картини світу; герменевтика галузевого знання з позиції синхронії й діахронії; орієнтування на майбутню

фахову діяльність, яка спрямована на розв'язання проблемних завдань, віднайдення нових шляхів розв'язання наукової проблеми);

Суспільний запит на творчу особистість, яка здатна застосовувати набуті компетентності у процесі розв'язання фахових завдань, окреслює проблему контрольно-оцінювальної діяльності здобувачів освіти, зокрема контролю навчальних досягнень (перевірка когнітивного рівня здобутків, умінь вибудовувати власну дослідницьку стратегію у процесі розв'язання творчо-пошукових, проблемних завдань; оцінювання результатів навчання як корелятивів індивідуального розвитку здобувача освіти в навчанні), який передбачає подальше вимірювання результатів, відповідне оцінювання згідно з розробленими стандартами.

Контрольно-аналітична компетентність учителя передбачає на основі результатів оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти:

- аналіз індивідуальної траєкторії розвитку (урахування освітніх потреб; індивідуальний освітній поступ аналізується з урахуванням динаміки у навчальних досягненнях і рівня інтеріоризації цінностей здобувача освіти; спостереження над процесами самоконтролю, само оцінювання і взаємоконтролю / взаємооцінювання);

- аналіз застосовуваних учителем методик і технологій, педагогічних інновацій у процесі навчання певного предмета (самоаналіз індивідуальної педагогічної стратегії);

- аналіз тенденцій, що визначають освітню траєкторію здобувачів освіти;

- визначення чинників (їх подальший аналіз), які впливають на динаміку навчальних досягнень здобувачів освіти (чинники розвитку галузей, інтегративних процесів у межах співвідносних галузей; чинники, які стосуються удосконалення освітнього процесу (у тому числі врахування чинників впливу на успішність здобувача освіти [2] – рівень володіння навичками навчальної

діяльності; характеристики розумової діяльності тощо)) задля подальшої корекції освітнього процесу в умовах компетентнісно орієнтованого навчання.

Контрольно-аналітична компетентність учителя у змісті управлінської діяльності є рефлексно зумовленою: з одного боку, педагог ураховує ефективність використовуваних методик, з іншого, – ураховує детермінацію ціннісних орієнтирів (співвідносність суб'єктних надбань здобувачів освіти і когнітивних напрацювань / відкриттів) здобувачів освіти. Статистична констатація результатів навчальних досягнень корелює з оволодінням діяльністю, пов'язаною з виконанням складних алгоритмічних когнітивних дій, спрямованих на розв'язання завдань галузевого спрямування.

Список використаних джерел:

1. Васильев Ю.В. Педагогическое управление в школе: методология, теория, практика. Москва : Педагогика, 1990. 144 с.
2. Кондратенко Л.О. Психологія первинної шкільної неспішності : монографія. Чернігів, 2017. 488 с.
3. Сисоева С.О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня. Київ : Поліграфкнига, 1996. 406 с.